

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
E-mail: straffulbyrdelseskontoret@jm.dk og mlf@jm.dk

WILDERS PLADS 8K
DK-1403 KØBENHAVN K
TELEFON +45 3269 8888
MOBIL +45 91 32 57 01
EMTH@HUMANRIGHTS.DK
HUMANRIGHTS.DK

DOK. NR. 23/01606-2

17 JULI 2023

HØRINGSSVAR OVER DISCIPLINÆRSTRAFBEKENDTGØRELSEN

Justitsministeriet har ved e-mail af 28. juni 2023 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til udkast til bekendtgørelse om udståelse af strafcelle, anvendelse af forhørs-celle og behandlingen af disciplinærsager (disciplinærstrafbekendtgørelsen).

Instituttet har bemærkninger til de dele af udkastet, der vedrører den administrative klageadgang samt til procesgarantierne for ikendelse af disciplinærstraf.

MANGLENDE ADMINISTRATIV KLAGEADGANG FOR EN RÆKKE NYE DISCIPLINÆRE FORSEELSER

Med det foreslåede udkast til ændringer i disciplinærstrafbekendtgørelsens § 10, stk. 1, om administrativ klageadgang, er der hovedsageligt tale om en videreførelse af den gældende administrative klageadgang til Direktoratet for Kriminalforsorgen. Imidlertid udvides klageadgangen til også at omfatte den nye disciplinærstraf midlertidigt udgangsforbud, hvilket instituttet finder positivt.

Instituttet bemærker, at der sædvanligvis er en adgang til administrativ rekurs i dansk ret, herunder for indsatte til at påklage disciplinærstraffe.¹ En lignende generel adgang til administrativ rekurs genfindes i de ikke-retlig bindende, Europæiske Fængselsreglers regel 61, hvorefter en indsat skal kunne indbringe en afgørelse over en disciplinær forseelse for en kompetent og uafhængig højere myndighed. Ligeledes har Europarådets Komité til Forebyggelse af Tortur og Umenneskelig eller Nedværdigende Behandling eller Straf

---

¹ Straffelovsrådet betænkning nr. 1181, afsnit 33.3.8., side 243, tilgængelig på: betaenkning1181-fuldbyrdelse-straf-bind1-1989.pdf (krim.dk).

(CPT) anbefalet, at der indføres en generel adgang for indsatte i Danmark til at påklage disciplinære afgørelser.²

Disciplinærstraf i form af bøde og de øvrige nye disciplinærstraffe – midlertidig begrænsning af indsattes ret til besøg, telefoni og brevveksling i op til 3 måneder med sociale kontakter andre end nærtstående – er efter instituttets opfattelse et intensivt indgreb i de indsattes rettigheder.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at:

- Justitsministeriet bringer disciplinærstrafbekendtgørelsen i overensstemmelse med de reviderede Europæiske Fængselsregler ved at sikre indsatte en generel adgang til at klage over afgørelser om disciplinærstraffe.

En af forudsætningerne for revisionen af det disciplinærstraffesystem var sikring af gennemsigtighed for den indsatte.³ Med indførelsen af en revision af disciplinærstraffesystemet vil de disciplinære sanktioner kunne anvendes i kombination overfor de indsatte. Således vil indsatte kunne ikendes for eksempel strafcelle og midlertidig besøgsbegrænsning i kombination. På den baggrund vil der kunne opstå uhensigtsmæssige og uigennemsigtige situationer, hvor indsatte for eksempel vil kunne klage over en disciplinærstraf i form af strafcelle, få medhold og erstatning, men ikke for den del af den kombinerede disciplinærstraf, der ikke kan klages over, som vedrører bøde, midlertidig begrænsning af retten til brevveksling, besøg- og telefoni mv.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at:

- Justitsministeriet præciserer, at Direktoratet for Kriminalforsorgen af egen drift skal genoptage sager, hvor den indsatte har fået medhold i en klage over en ikendt disciplinærstraf, men ikke kan påklage alle forhold af disciplinærstraffen.

---

² Para. 85, tilgængelig på: [1680996859 \(coe.int\)](https://www.coe.int/t/doh/tdh/inf/2014/2014_08_26_English.pdf).

³ Forslag til lov om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v., straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love.

(Opfølgning på flerårsaftalen om kriminalforsorgens økonomi 2022-2025, herunder leje af fængselspladser i udlandet, revision af disciplinærstraffesystemet, udstationering til eget hjem med fodlænke eller udslusningsfængsel m.v.), afsnit 2.2.3.2., side 85, tilgængelig på: https://www.ft.dk/ripdf/samling/20211/lovforslag/l180/20211_l180_som_fremsat.pdf

PROCESSUELLE GARANTIER VED BEHANDLINGEN AF DISCIPLINÆRSAGER

Disciplinærstrafbekendtgørelsen rejser desuden spørgsmål om, hvorvidt indsatte retssikkerhed er tilstrækkeligt varetaget, når de ikendes disciplinærstraf. Med udkastet til den foreslåede nye disciplinærstrafbekendtgørelse er der ikke foretaget ændringer til processen for ikendelse af disciplinære sanktioner.

Instituttet bemærker, at indsatte efter De Europæiske Fængselsreglers regel 59 sikres en række minimumsprocesgarantier ved ikendelse af disciplinærstraffe, som ikke genfindes i bekendtgørelsen under behandlingen af deres disciplinærsag (§§ 4 til 9). Eksempelvis findes der ikke en ret til omgående underretning på et sprog, som den indsatte forstår, og detaljeret om arten af anklagerne mod dem. Derimod har indsatte, efter bekendtgørelsens § 7, alene ret til at blive »gjort bekendt med«, hvad der er indberettet, og hvad der i »hovedtræk er fremkommet« under evt. afhøringer.

Ligeledes er den indsatte efter regel 59 sikret ret til at have tilstrækkelig tid og de nødvendige faciliteter til at forberede deres forsvar. En sådan ret fremgår heller ikke af bekendtgørelsen. Desuden har indsatte ret til at forsvare sig, enten selv eller med juridisk bistand, hvis dette er nødvendigt for at sikre, at retfærdigheden kan ske fyldest. Indsatte har ret til at lade sig bistå af andre - i praksis - ofte ved bistand fra en anden indsat, mens muligheden for at modtage juridisk bistand forekommer yderst begrænset. Ligeledes har indsatte ret til at indkalde vidner m.m. samt modtage gratis bistand fra en tolk, hvis de ikke kan forstå eller tale det sprog, der anvendes ved forhøret. Disse processuelle retsgarantier ses ikke reflekteret i udkastet til bekendtgørelsen.

Selvom De Europæiske Fængselsregler er ikke retligt forpligtende, har blandt andet den tidligere justitsminister tilkendegivet, at man fra dansk side generelt bør bestræbe sig på at følge internationale retningslinjer for behandling af indsatte, herunder De Europæiske Fængselsregler.⁴

Da indsatte efter det nye disciplinærstraffesystem kan blive ikendt flere samtidige sanktioner, der i kombination kan være meget indgribende for den indsatte, bør ikendelse alene ske under en betryggende procesform og med betryggende procesgarantier for den indsatte.

---

⁴ Folketingets Retsudvalg [Alm.del - 2018-19 \(2. samling\), besvarelse af spørgsmål nr. 294 \(Alm. del\)](https://www.ft.dk/samling/20182/almdel/reu/spm/294/svar/1596295/2086692/index.htm), tilgængelig på: <https://www.ft.dk/samling/20182/almdel/reu/spm/294/svar/1596295/2086692/index.htm>.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at:

- Justitsministeriet opdaterer disciplinærstrafbekendtgørelsens processuelle garantier ved behandlingen af en disciplinærsag i lyset af den reviderede version af De Europæiske Fængselsreglers regel 59.

Der henvises til ministeriets sagsnummer 2023-0091-0843.

Med venlig hilsen,

Emilie Thage

JURIDISK RÅDGIVER